

Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna we Włocławku

SPEKTRUM PEDAGOGIKI RELIGII

SPEKTRUM
PEDAGOGIKY NÁBOŽENSTVA

IL VENTAGLIO
DELLA PEDAGOGIA DELLA RELIGIONE

pod redakcją
ks. Mariana Włosińskiego

Włocławek 2014

REDAKTOR

ks. prof. dr hab. Marian Włosiński

RECENZENCI

prof. ThDr. Marian Šuráb, PhD.
Univerzity Komenského v Bratislave

prof. dr hab. Bazyl Remigiusz Degórski, OSPPE
Pontificia Università San Tommaso d'Aquino — Roma

KOREKTA

mgr Dorota Wojciechowska
Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna we Włocławku
ThDr. Michal Vivoda
Univerzity Komenského v Bratislave

PROJEKT OKŁADKI, DTP

Dorota Magier

© Copyright by Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna we Włocławku
Włocławek 2014

ISBN 978-83-61609-37-7

WYDAWCA

Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna we Włocławku
87-800 Włocławek, pl. Wolności 1
tel. 48 54 425 20 07
faks 660 64 14 07
<http://www.wshe.pl>
e-mail: biurorektora@wshe.pl

Олександр Кучай

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНІ

Активна трансформація українського суспільства ставить перед вищою освітою нові завдання, які зумовлені необхідністю поглиблення і розширення наукового обґрунтування радикальних перетворень, що здійснюються в суспільстві і освітянській галузі на початку третього тисячоліття.

У наш час проводяться інтенсивні пошуки найдоцільнішого змісту і структури професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів у різних країнах Європи. Докорінні зміни, які переживає сьогодні історична освіта в Україні, вимагають перегляду ряду питань щодо ролі історичних та психолого-педагогічних дисциплін у вищих навчальних закладах, де готують майбутніх учителів.

Проблемою реформи освіти, а також системи професійної підготовки вчителів у Польщі займається багато дослідників, а серед них Г. Квіатковська, Ч. Купісевич, Ч. Банах, С. Левовіцкі, К. Денек, М. Шиманські, Й. Рутковіак та інші.

Не можна також не згадати результатів дослідницької праці українських учених, які активно займаються проблемою професійної підготовки майбутніх учителів: В.І. Бондар, А.Й. Капскей, О.В. Мороз, О.В. Киричук, О.Я. Савченко.

Гуманізація і демократизація навчально-виховного процесу професійно-педагогічної підготовки вчителів України, впровадження нових

педагогічних технологій, пошук найбільш оптимальних концептуальних підходів до розвитку національної педагогіки зумовлюють зростання наукового і практичного інтересу до вивчення досвіду загальноосвітньої та вищої школи, зокрема, Республіки Польщі. Необхідно виявити спільні підходи у розбудові національної системи освіти і реформування підготовки педагогів у вищих навчальних закладах України та Польщі¹.

На сучасному етапі розвитку суспільства освіта висуває високі вимоги до педагога. Це зумовлено новими суспільними потребами у світі на початку XXI ст.

Однією з глобальних цілей інформатизації освіти є підготовка вчителів, які володіють високим рівнем застосування мультимедійних технологій, готові застосовувати їх у навчально-виховному процесі й управлінні освітою, беруть активну участь у процесі інформатизації освіти.

Аналіз діяльності випускників ВНЗ допоміг виявити такі суперечності між:

— традиційною системою навчання, що переживає глибоку кризу, та новими умовами глобального впровадження мультимедійних технологій у всі сфери життєдіяльності сучасної людини;

— вимогами до педагогічної праці, яка має бути індивідуально-творчою, та заформалізованою системою підготовки вчителя;

— стрімкий розвиток науки, тенденції переходу до інформаційного суспільства, що чітко прослідковуються нині, загострюють суперечності між обсягом інформації, що одержується людством і можливостями її засвоєння. Виникла гостра потреба в оволодінні майбутніми вчителями мультимедійних технологій;

— невичерпними дидактичними можливостями всесвітньої інформаційної мережі Інтернет і низьким рівнем їх використання в процесі підготовки майбутнього вчителя початкових класів;

— швидкими темпами комп'ютеризації навчання у загальноосвітніх школах і неготовністю вчителів початкових класів до використання мультимедійних технологій.

Низький рівень інформаційної культури вчителя початкових класів призвів до того, що він переважно є лише споживачем готової дидактичної продукції, не готовий до створення авторських розробок навчальних

¹ Пасічник В.Р. Система підготовки вчителя історії у Польщі (80-90-ті роки хх століття): автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед.наук: спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Пасічник Володимир Романович. – Київ, 2001. – 20с.

і виховних заходів. Розуміння необхідності широкого впровадження мультимедійних технологій в навчально-виховний процес у школах і ВНЗ ще не знайшло повного застосування на практиці. Застосування мультимедійних технологій у навчанні розуміється багатьма практика-ми лише як фрагментарне використання у вивченні окремих предметів.

Європейські вимоги до підготовки вчителів, якості їх професійних кваліфікацій і компетенцій, професійне вдосконалення педагогів — це найбільш актуальні питання професійної підготовки учителів в Європі. Дуже важко створити універсальну, одночасно ефективну для різних країн, модель сучасного вчителя і визначити комплекс необхідних йому професійних кваліфікацій, умінь і компетенцій, особливо в умовах динамічних перетворень в різних сферах громадського і культурного життя європейського суспільства. Згадані чинники, дискусії з даної проблеми сприяли початку пошукам і визначенням набору професійних компетенцій, необхідних для ефективної діяльності польських учителів початкових класів в сучасних умовах європейської інтеграції і реформування освіти, конкретизації умов їх професійного розвитку.

На відміну від поширеної думки про необхідність відмінностей в характері підготовки майбутніх педагогів, слід підкреслити, що незалежно від ступеня освіти, їх підготовка повинна відбуватися тільки у вищих навчальних закладах (на рівнях бакалавра і магістра). Це одна з позицій європейської спільноти. Разом з цим, практикуючи учителі повинні більше брати участь в різних формах професійного вдосконалення на безкоштовній основі, в різних наукових дослідженнях і розробці стратегій інноваційної діяльності.

Польські вчені активно працюють над пошуком оптимальних шляхів удосконалення системи підготовки вчителів початкових класів у вищих навчальних закладах. Одним із них польські дослідники вбачають удосконалення педагогічної освіти у формуванні професійної компетенції майбутніх учителів початкових класів, надаючи перевагу реалізації найефективнішим концепціям та моделям підготовки вчительських кадрів у сучасних умовах. Україна потребує інтенсивного розвитку процесу інформатизації системи освіти. Нагальним для вітчизняної освіти є впровадження в навчальний процес середньої та вищої школи нових мультимедійних технологій, без яких неможливий науково-технічний прогрес. Як бачимо, підготовка вчителя початкових класів засобами мультимедійних технологій є доволі актуальним питанням. Зауважимо,

що Польща випереджає Україну за багатьма показниками успішного розв'язання цієї проблеми.

У зв'язку з європейською орієнтацією України загалом та виходом на європейський ринок праці зокрема рівень конкурентоспроможності випускників вітчизняних вищих навчальних закладів потребує більш вимогливого ставлення до них, а це, у свою чергу, приводить до глибшого аналізу тенденцій у європейській та світовій освіті. Згідно з положеннями Болонського процесу, основними напрямками оновлення освіти є якість підготовки фахівців, зміцнення довіри між суб'єктами освіти, відповідність європейському ринку праці, мобільність, підвищення соціального статусу й професіоналізму працівників освіти, посилення їх державної та суспільної підтримки. Тому особлива увага приділяється професіоналізму фахівця з початкової освіти: його професійним знанням, вмінням, педагогічній культурі, особистісному та професійному розвитку й саморозвитку.

Найбільш важливими виробничими та навчально-розвивальними функціями, які виконує вчитель початкових класів в Україні, є професійно-особистісне самовдосконалення, тобто підвищення рівня професійної компетентності, педагогічної майстерності через особистісний і професійний саморозвиток; створення умов для саморозвитку та само-розкриття дитини за допомогою саморозвивальних технологій і методик.

Проблемі підготовки вчителів початкової школи присвячені праці видатного педагога та фундатора радянської педагогіки К. Ушинського. Він зазначав, що майбутній учитель повинен оволодіти дидактикою, методикою викладання окремих предметів і специфікою організації навчального процесу в початковій школі. На підставі цього вчений запропонував цілісну систему підготовки вчителя початкової школи, яка містить загальнонауковий, педагогічний і спеціальний аспекти. Свідоме ставлення до своєї практичної діяльності, створення умов для майбутньої праці над собою — це головні завдання підготовки педагогічних кадрів, які визначив К. Ушинський. Педагогічні ідеї видатного вченого не втратили свого значення й сьогодні [8].

Готовність майбутнього вчителя початкових класів в Україні базується на психологічній, педагогічній та предметній підготовці, що передбачає, насамперед, сформованість особистісних якостей майбутнього педагога.

На думку Н. Козакової, важливою складовою професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів є педагогічна практика, яка спрямована, з одного боку, на закріплення та реалізацію в спеціально створених умовах набутих студентами предметних, психолого-педагогічних, методичних знань, умінь і навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у школі, з іншого – творчий розвиток та саморозвиток майбутнього вчителя, формування в нього професійно значущих якостей і готовності до інноваційної педагогічної діяльності².

Л. Хомич виокремила фактори, які сприятимуть покращенню підготовки майбутніх учителів початкових класів, а саме:

— соціально-економічні, які пов'язані зі зміною суспільної свідомості та появою нових цінностей у суспільстві, тому більша перевага віддається саморозвитку, самовихованню та самоосвіті майбутнього фахівця;

— практичні, які зумовлені соціально-економічними перетвореннями в нашій країні та появою нових типів навчально-виховних закладів. Для них потрібний учитель із цілісним уявленням про професійну діяльність. Тому майбутній учитель повинен вчитися діяти самостійно, оволодіти в процесі психолого-педагогічної підготовки спеціальними вміннями й навичками взаємодії та спілкування;

— теоретичні, які впливають не тільки із соціально-економічних, а й практичних змін у розвитку освіти. У зв'язку із цим більшість навчальних педагогічних закладів України вносять до навчальних планів інтегровані курси психолого-педагогічних досліджень і на цій підставі організовують формування професійно важливих якостей майбутнього педагога, його професійної самосвідомості та поведінки, а також сприяють розвитку індивідуальності майбутнього вчителя початкової школи³.

Професійна діяльність сучасного вчителя вимагає цілого ряду різноманітних здібностей, серед яких важливе значення має творча активність і новаторство. Сучасна освіта покликана змінити існуючу освітню практику і наблизити її до громадських потреб. Перетворення, що відбуваються в сучасному суспільстві, змінюють його очікування по відношенню до школи.

² Гандабура О.В. Особливості професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів початкової школи / Гандабура О.В. – Електронний ресурс. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pfto/2010_9/files/pd910_51.pdf

³ Хомич Л.О. Професійно-педагогічна підготовка вчителя початкових класів / Л.О. Хомич. – К. : Магістр-S, 1998. – 199 с.

Необхідність креативного і творчого ставлення учителя до своєї діяльності пояснюється різними причинами: творчим характером педагогічної роботи, необхідністю соціалізації підростаючого покоління, перманентною мінливістю громадської, культурної і економічної дійсності та пристосуванням діяльності освітніх установ до функціонування в новій ситуації. Відносно учителя до інновацій виражаються його творчі здібності і показник розвитку його професіоналізму, особи. Учителю, що працює в умовах сучасної цивілізації, процесах глобалізації і інтеграції, що посилюються, повинен уміти правильно реагувати на те, що нове.

У основі сучасної моделі підготовки майбутніх учителів лежить ідея, що учитель в європейському вимірі має бути творчим, націленим на пошук, ініціативним, активним, відкритим для новацій, має бути партнером в діалозі з учнем.

Питання самооцінки учителями свого ставлення до новаторства і творчості було також предметом аналізу в процесі досліджень. Його результати показують, що респонденти у значній мірі відрізняються креативністю і здатністю до творчості. Зокрема досліджувалося розуміння педагогами фрази «творчий, відкритий змінам учитель».

У польській науковій літературі можна знайти опис різноаспектних досліджень феномену вчителя і його професії. Дослідження ведуться, переважно у рамках педевтології — науки про педагога. Проте, дослідження, їх аналіз, відносяться до основних аспектів роботи вчителя і лише в незначній мірі відносяться до професійної діяльності педагогів на різних сходах освітнього процесу, зокрема в дошкільних установах і початкових школах.

Теоретична підготовленість педагога сучасної школи забезпечує успішність його до практичної діяльності. Практична готовність проявляється в зовнішніх (предметних) уміннях. До них належать організаторські і комунікативні уміння. У свою чергу ці уміння носять комплексний, універсальний характер і у своїй основі припускають сформованість ряду інших умінь, таких, як класифікація, мобілізаційні уміння, інформаційні уміння, що розвивають уміння, інтерпретація. Разом із зазначеним — важливе володіння різною педагогічною технікою, володіння здатністю до емпатії, пластичність і динамізм.

Увесь комплекс теоретичної і практичної готовності педагога до професійної діяльності складає основу його різних професійних компетенцій, що є системою.

Модель сучасного учителя початкових шкіл, що включає загальну професіограму педагога, включає стартові, базові і спеціальні компетенції. Відмічаючи комплекс необхідних компетенцій для учителя сучасної школи, підкреслимо, що разом з предметними компетенціями (що є складовою частиною педагогічних компетенцій), педагогові необхідно володіти прагматичними компетенціями, що забезпечують якість і ефективність організації і планування навчально-виховного процесу відповідно до особливостей розвитку дитини. У роботі з маленькою дитиною особливе значення мають креативні компетенції. В той же час, робота в початковій школі також вимагає широких компетенцій в області співпраці не лише з самим учнем, але і з його сім'єю, із спеціальними установами, з соціумом, що широко розуміється. У дитячому саду і початковій школі дитина набуває основні мовні, предметні і універсальні вміння, приступає до вивчення іноземних мов і тому подібне. Він пізнає багато що. Поряд з ним має бути вчитель, який здатний в будь-якій ситуації допомогти, пояснити, навчити дитину певним діям, у тому числі користуванню комп'ютером. Молодший школяр не завжди вміє правильно будувати стосунки з однокласниками, вчителем і іншим оточенням. Його мова і система спілкування ще не сформовані. В зв'язку з цим учителеві необхідно знати принципи і обумовленість правильної комунікації, знати техніку невербального спілкування, добре володіти культурою мовлення.

Структура моделі вчителя сучасної школи включає разом із стартовими і базовими компетенціями, необхідними педагогові будь-якої спеціалізації, ряд специфічних компетенцій, що забезпечують якість навчання і виховання дітей. У переліку компетенцій і вмінь, що їх характеризують, слід зазначити опікунські здібності, які особливо важливі в роботі з маленькою дитиною, що розвивається і частенько, несамоостійним і залежним від дорослої людини.

Разом з системою компетенцій загального характеру, робота сучасного педагога початкової школи вимагає наявності певного рівня артистичних здібностей: музичних (спів, декламація, інтонація голосу, почуття ритму, координація слуху і голосу, розвиток внутрішнього слуху, знання нотної грамоти, володіння музичним інструментом і тому подібне), пластичних і технічних. Слід ще раз підкреслити необхідність володіння вмінням імпровізації. Інтонація, ритм і рухливість — важливі складові професіоналізму педагога передшкільної освіти і початкових шкіл. Таким чином,

експресивно-рухові і артистичні компетенції є важливими додатковими (специфічними) компонентами педагогічної майстерні учителя сучасної школи, що відрізняють специфіку його педагогічної діяльності⁴.

Європейські вимоги до підготовки учителів, якості їх професійних кваліфікацій і компетенцій, професійне вдосконалення педагогів — це найбільш актуальні питання професійної підготовки вчителів у Європі. Дуже важко створити універсальну, одночасно ефективну для різних країн, модель сучасного учителя і визначити комплекс необхідних йому професійних кваліфікацій, умінь і компетенцій, особливо в умовах динамічних перетворень у різних сферах громадського і культурного життя європейського суспільства. Згадані чинники, дискусії з даної проблеми сприяли початку пошуків і визначення набору професійних компетенцій, необхідних для ефективної діяльності польських учителів в сучасних умовах європейської інтеграції і реформування освіти, конкретизації умов їх професійного розвитку.

Сучасний учитель більшою мірою представляє школярам досвід сучасних способів оволодіння знаннями; навчає способам використання знань і стає, швидше, організатором процесу навчання, ніж лише носієм знань.

Як у Польщі, так і в інших країнах Європи і світу, психологічний напрям в дослідженні професії педагога має глибокі традиції⁵. Перші дослідження, що стосуються вчителя (XIX і XX ст.), концентрувалися на пошуку теоретичного зразка ідеального вчителя.

Новий вимір педагогічних функцій і завдань представляє Й. Шемпрух⁶. Автор відносить до них турботу про пізнавальні можливості учнів, розвиток у них творчого мислення, громадської терплячості, розвиток критичного мислення і навчання різним способам поведінки у важких ситуаціях. У сучасній школі для вчителів введені нові педагогічні функції, пов'язані з їх просуванням по службових сходах. До них відносяться: наставник початкуючого вчителя (учителя-стажиста),

⁴Ордон Уршуля. Профессиональные компетенции учителей начальных школ в контексте европейских интеграционных процессов : На примере системы образования Республики Польша : дисс. ... доктора педагогических наук / Ордон Уршуля. – Москва, 2005. – 404 с.

⁵Певцова Е.А. Профессионализм учителя: грани мастерства: Личностно-ориентированная образовательная концепция требует от педагога рефлексии средств собственной деятельности // Учитель. -2000. – № 6. - С. 78-80.

⁶Szempluch J. Nauczyciel w zmieniającej się szkole. Funkcjonowanie i rozwój zawodowy. - Rzeszów: Fosze, 2001. – 194 s.

завдання якого – надання професійної допомоги учителеві-початківцю; керівництво предметним об'єднанням, організація роботи об'єднання і надання методичної допомоги; керівництво групою вихователів, організація деяких форм підвищення педагогічних компетенцій згідно з пріоритетами школи і тому подібне.

Сучасні завдання, поставлені перед учителем, пов'язані з реформою польської освіти, яка припускає, що:

- виховання і навчання мають бути інтегральною частиною роботи школи;

- у шкільному навчанні повинні пропорційно з'єднуватися такі важливі елементи, як процес передачі інформації, розвиток умінь і компетенцій, виховання;

- у центрі роботи школи знаходиться учень. У зв'язку з цим найбільш важливим має бути його розвиток, а не програмні вимоги окремих предметів;

- шкільне навчання, особливо в початкових класах, повинне мати інтеграційний характер, тобто об'єднувати різні галузі знань;

- шкільна система повинна мати однорідний характер, гарантований державою, який виражається в наданні автономії для шкільної громадськості: її директора, вчителів, батьків і учнів;

- шкільне середовище повинне створювати умови для раціональної співпраці педагогічного колективу, забезпечувати виховні умови реалізації ідей і принципів розвиваючого навчання;

- у зв'язку з вимогами сучасності важливим елементом шкільної освіти є забезпечення прав учнів на навчання як мінімум однієї іноземної мови і опанування уміння користування комп'ютером⁷.

Для підготовки вчителів, на думку В. Оконя⁸, характерні такі риси:

- виконання педагогічної роботи людьми, що мають різні рівні кваліфікацій (вища освіта і середня спеціальна). Кандидати на посаду вчителя часто вибирають цю професію випадково, не маючи відповідної системи мотивів, результатом цього є невдале складання іспитів на інший напрям. Відсутність професійної ідентифікації часто є бар'єром у розвитку відповідних компетенцій і професіоналізму людини;

⁷ *Pedagogika*. Tom II / red. Z. Kwieciński, B. Śliwerski / Warszawa: PWN, 2003. – S. 98-122.

⁸ Okoń W. *Rzecz o edukacji nauczycieli*. - Warszawa: WSiP, 1991. – 242 s.

— навчальні заклади частенько не мають хорошої науково-дидактичної бази, професорських кадрів, відповідної програми;

— установи, що готують вчителів початкових класів часто використовують неефективні методи і засоби роботи, не відповідні вимогам сучасності, потребам і очікуванням студентів. У ВНЗ часто не шанується принцип ставлення до студентів як до суб'єктів навчання, їх самостійності, активізації їх інтелектуального потенціалу і творчого відношення;

— педагогіка і психологія сприймається як гілка інструментальних знань, відірваних від культурного і громадського контексту.

У зв'язку з цим автор підкреслює потребу в модифікації існуючої моделі підготовки вчителів. В. Оконь таким чином формулює напрями пропонуваніх змін : проведення змін у сфері структури системи навчання педагогів, а особливо відбору викладачів ВНЗ; відповідний відбір абітурієнтів для педагогічних ВНЗ, навчання майбутніх учителів, що базується на сучасних, відповідних вигляду польської школи і освітньої дійсності, що змінюється, програмах; забезпечення установ, педагогів, що займаються навчанням, відповідними дослідно-експериментальними школами; співпраця з освітньо-культурними і іншими установами, зацікавленими відповідним рівнем кваліфікацій педагогів.

Професіоналізм учителя вимагає досягнення відповідного профілю і стандарту освіти. У педагогічних дослідженнях все ще ведеться пошук раціональних концепцій професійної підготовки майбутніх учителів, що забезпечують ефективну реалізацію завдань, поставлених перед сучасною школою і педагогами як суспільно-професійною групою.

Безперечно, що успіх модернізації освіти як в Польщі, так і в Україні значною мірою залежить від якості професійної підготовки педагогічних кадрів, здатних до інтелектуального і творчого розвитку особистості учнів як основи успішного функціонування людини в умовах постійних змін. Особливої уваги потребує професійна підготовка педагогічних кадрів для потреб системи професійно-технічної освіти, оскільки зміни в економіці, поступ науково-технічної революції, процес інтеграції з Європою вимагають підвищення ефективності підготовки висококваліфікованих робітників.

Польська педевтологія⁹, як складова загальної педагогіки, вивчає закономірності розвитку особистості майбутнього педагога і чинники, що сприяють ефективності його професійної діяльності, має значний доробок з проблеми формування особистості вчителя початкової і середньої школи та їхньої професійної підготовки.

Технологічна підготовка майбутніх учителів початкових класів у світлі гуманістичної парадигми полягає у формуванні гуманістичної спрямованості педагогічної діяльності. Під гуманістичною спрямованістю ми розуміємо єдність мотиваційно-ціннісних орієнтацій особистості, в основі якої — ставлення до людини як найвищої цінності. Вона визначає, стимулює всі види і форми взаємин учасників педагогічного процесу, зміст діяльності вчителя. Гуманістичну спрямованість майбутнього вчителя початкових класів визначаємо як професійну властивість, що є основою прояву у дітей поваги до інших, відповідальності, турботи, творення добра.

Безперечно, гуманістичну спрямованість зумовлюють моральні потреби, які є певним станом особистості. Вони виявляються у прагненні людини надавати допомогу іншим, співпереживати, піклуватися про певний психологічний клімат у колективі тощо. Відмітимо, що в основі гуманістичної спрямованості вчителя початкових класів має бути потреба у гуманній діяльності¹⁰.

Готовність учителя проявляється в умінні планувати структуру своїх дій, здійснювати керівництво діяльністю учнів, доцільно застосовувати методи навчання і виховання у відповідності з певною ситуацією, в умінні керувати поведінкою й активністю учнів, знаходити контакт і правильний тон у взаємостосунках з ними, в умінні миттєво приймати рішення і знаходити найбільш ефективні засоби педагогічного впливу на них.

⁹ Нероба Е. Професійна підготовка інженерів-педагогів у вищих технічних навчальних закладах Польщі : автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти / Нероба Ева. – Київ, 2004. – 19 с.

¹⁰ Крамаренко А.М. Гуманістична спрямованість діяльності майбутніх учителів початкових класів / Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: 36. наук. праць / Ред. кол. Сущенко Т.І. та ін. – Київ-Запоріжжя, 2003. – Вип. 28. – С.125-129.

Анотація. У статті розкривається проблема підготовки майбутніх учителів початкових класів у Польщі та Україні, показана модель сучасного вчителя початкових шкіл. В основі сучасної моделі підготовки майбутніх учителів лежить ідея, що вчитель в європейському вимірі має бути творчим, націленим на пошук, ініціативним, активним, відкритим для новацій, має бути партнером у діалозі з учнем. Теоретична підготовленість педагога сучасної школи забезпечує успішність його до практичної діяльності. Сучасний учитель більшою мірою представляє школярам досвід сучасних способів вивчення знань; навчає способам використання знань і стає, швидше, організатором процесу навчання, ніж тільки носієм знань.

Ключові слова: підготовка вчителя, навчання, освіта, школа.

Summary. The article reveals the training of primary school teachers in Poland, shows a model of the modern teacher primary schools. The basis of the modern model for training of teachers is the idea that a teacher in a European dimension should be creative, aimed at finding, proactive, active, open to innovations should be a partner in dialogue with the student. Theoretical training contemporary modern school teacher provides his success to practice. The modern teacher presents students more ways to explore the experience of modern knowledge, teaching methods and use of knowledge is, rather, an organizer of the learning process than just a carrier of knowledge.

Key words: teacher training, learning, education, school.

Кучай Олександр — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки вищої школи і освітнього менеджменту Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, Черкаси, Україна